

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

23 травня 2025 року № 271

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо організації середньострокового бюджетного
планування на місцевому рівні

I. Загальні положення

1. Ці Методичні рекомендації щодо організації середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні розроблено з метою впорядкування заходів, які у встановлені строки мають бути здійснені учасниками бюджетного процесу на даному етапі бюджетного процесу, та підвищення ефективності формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів на середньостроковий період.

2. Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним, районним, міським, селищним, сільським радам, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконавчим органам та апаратам місцевих рад (секретаріат Київської міської ради) рекомендовано застосовувати положення цих Методичних рекомендацій під час організації середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні.

3. У цих Методичних рекомендаціях терміни вживаються у значеннях, наведених у Бюджетному кодексі України (далі – Кодекс) та інших нормативно-правових актах, що регламентують бюджетний процес.

4. Середньострокове бюджетне планування на місцевому рівні здійснюється з урахуванням:

Конституції України;

Кодексу;

Податкового кодексу України;

Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

Закону України «Про місцеві державні адміністрації»;

Закону України «Про засади державної регіональної політики»;

Бюджетної декларації;

постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету»;

постанови Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки»;

НАКАЗ Мінфін СЕД АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC00304000000A051310027E2DE00](#)

Підписувач [Корень Олександр Васильович](#)

Дійсний з [24.01.2025 16:05:57](#) по [22.01.2027 16:05:57](#)

Міністерство фінансів України

№ 271 від 23.05.2025

постанови Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 року № 106 «Деякі питання ведення обліку податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету»;

постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2025 року № 294 «Про затвердження Порядку розроблення та моніторингу реалізації середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій держави»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 року № 244-р «Про схвалення Плану України»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1805-р «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та плану заходів з її реалізації»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1218-р «Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р «Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022–2024 роки»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 березня 2024 року № 270-р «Про затвердження плану заходів з реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2024–2027 роки»;

регіональних стратегій розвитку;

стратегій розвитку територіальних громад;

планів заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України, регіональних стратегій розвитку, стратегій розвитку територіальних громад, планів відновлення та розвитку регіонів;

основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України;

програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування;

середньострокових планів пріоритетних публічних інвестицій регіонів (територіальних громад);

наказу Міністерства фінансів України від 26 серпня 2014 року № 836 «Про деякі питання запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 вересня 2014 року за № 1104/25881;

наказу Міністерства фінансів України від 02 червня 2021 року № 314 «Про затвердження Типової форми прогнозу місцевого бюджету та Інструкції щодо його складання» (далі – Інструкція щодо складання прогнозу місцевого бюджету), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 липня 2021 року за № 879/36501;

наказу Міністерства фінансів України від 06 жовтня 2023 року № 534 «Про затвердження Інструкції щодо підготовки бюджетної пропозиції» (далі – Інструкція щодо підготовки бюджетної пропозиції), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 жовтня 2023 року за № 1842/40898;

наказу Міністерства фінансів України від 16 травня 2024 року № 239 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації здійснення місцевих запозичень, надання місцевих гарантій, управління місцевим боргом та гарантованим Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою боргом»;

наказу Міністерства фінансів України від 30 серпня 2021 року № 488 «Про затвердження Порядку обміну електронними документами між Міністерством фінансів України та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2021 року за № 1372/36994;

наказу Міністерства фінансів України від 02 січня 2019 року № 1 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі»;

наказу Міністерства фінансів України від 28 лютого 2025 року № 131 «Про затвердження Методики визначення джерел і механізмів фінансового забезпечення публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 09 квітня 2025 року за № 541/43947;

наказу Міністерства фінансів України від 15 квітня 2025 року № 202 «Про затвердження примірного Положення про місцеву комісію з питань розподілу публічних інвестицій»;

особливостей складання розрахунків до прогнозів місцевих бюджетів, доведених Міністерством фінансів України;

прогнозу місцевого бюджету, схваленого в попередньому бюджетному періоді;

інших нормативно-правових актів, зокрема тих, які регулюють бюджетні відносини в умовах воєнного стану.

РОЗДІЛ II

Організаційні заходи щодо прогнозування показників місцевого бюджету та складання бюджетної пропозиції

Глава 1. Здійснення місцевим фінансовим органом організаційних заходів з прогнозування показників місцевого бюджету, розрахунку орієнтовних граничних показників видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету на середньостроковий період, розрахунку орієнтовного граничного сукупного обсягу публічних інвестицій на середньостроковий

період, доведення до головних розпорядників бюджетних коштів інструкцій з підготовки бюджетних пропозицій

1. На підставі основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України та основних прогностичних показників економічного і соціального розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці на середньостроковий період, Бюджетної декларації, особливостей складання розрахунків до прогнозів місцевих бюджетів, доведених Міністерством фінансів України, Стратегії розвитку адміністративно-територіальної одиниці тощо, аналізу виконання місцевого бюджету в попередніх та поточному бюджетних періодах місцевим фінансовим органам рекомендовано здійснювати не пізніше ніж 15 липня року, що передує плановому:

1) прогнозування обсягів доходів місцевого бюджету, зокрема податкових, неподаткових, інших надходжень на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України.

Розрахунок обсягу доходів місцевого бюджету на середньостроковий період рекомендовано здійснювати на основі даних територіальних органів Державної податкової служби України (далі – ТО ДПС), пропозицій ТО ДПС щодо збільшення їх обсягу та зменшення втрат бюджету, інших органів, що контролюють справляння податків до місцевого бюджету.

Розрахунок податкових надходжень пропонується здійснювати з урахуванням елементів кожного виду відповідного податку, насамперед таких як об'єкт, база оподаткування, ставка податку тощо, динаміки зростання / спаду кожного виду податку в попередніх бюджетних періодах.

Під час прогнозування обсягів доходів місцевого бюджету пропонується враховувати основні чинники, що впливають на зміну обсягу надходжень місцевого бюджету. Такими чинниками, зокрема є:

розмір мінімальної заробітної плати, розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розмір посадового окладу (тарифної ставки) працівника І тарифного розряду ЄТС *(відповідно до Бюджетної декларації)*;

індекс споживчих цін *(відповідно до основних прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України)*;

чисельність населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці *(відповідно до відомчої інформаційної системи Державної міграційної служби України, чисельність внутрішньо переміщених осіб (на підставі даних Міністерства соціальної політики України))*;

фонд оплати праці, середньомісячна заробітна плата / мінімальна заробітна плата, індекс споживчих цін, інші чинники, що впливають на: обсяг податку на доходи фізичних осіб, зокрема такі як надані податкові соціальні пільги, сума податку на доходи фізичних осіб, що підлягає поверненню платнику у зв'язку з нарахуванням податкової знижки, як фактори, що впливають на обсяг доходів фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку у вигляді заробітної плати; обсяг податку на доходи фізичних осіб, що сплачується

податковими агентами, із доходів платника податку інших, ніж заробітна плата, фізичними особами за результатами річного декларування; обсяг податку на доходи фізичних осіб у вигляді мінімального податкового зобов'язання, що підлягає сплаті фізичними особами, у попередньому та поточному періоді як *обов'язкові критерії* для визначення прогнозних показників податку на доходи фізичних осіб;

площі об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, які є власністю юридичних осіб *(на основі податкових декларацій)* та фізичних осіб *(на основі податкових повідомлень – рішень)*, ставки податку, встановлені місцевою радою, як *обов'язкові критерії* для визначення прогнозних показників податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки *(здійснюється на основі даних ТО ДПС, рішення місцевої ради)*;

нормативна грошова оцінка земельної ділянки *(відповідно до рішення місцевої ради)* з урахуванням коефіцієнта індексації, площі земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено, які є власністю юридичних осіб *(на основі податкових декларацій)* та фізичних осіб *(на основі податкових повідомлень – рішень)*, розміри орендної плати відповідно до договорів оренди, ставки земельного податку, встановлені відповідною місцевою радою як *обов'язкові критерії* для визначення прогнозних показників плати за землю *(здійснюється на основі даних ТО ДПС, рішення місцевої ради)*, податкові пільги зі сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб;

кількість платників *(на основі даних ТО ДПС)*, ставки податку *(на основі рішення місцевої ради)*, база для розрахунку єдиного податку (розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб – для першої групи платників єдиного податку; розмір мінімальної заробітної плати – для другої групи платників єдиного податку; обсяг доходів платників податків, індекс споживчих цін – для третьої групи платників єдиного податку; площі сільськогосподарських угідь та/або землі водного фонду та нормативна грошова оцінка земельної ділянки – для четвертої групи платників єдиного податку) як *обов'язкові критерії* для визначення прогнозних показників єдиного податку;

2) включення до доходів місцевого бюджету міжбюджетних трансфертів з державного бюджету (в обсягах, передбачених у Бюджетній декларації) та з інших місцевих бюджетів (в обсягах, визначених договорами про передачу коштів між місцевими бюджетами, гарантійними листами відповідних органів місцевої влади та в інших документах місцевих органів влади, що приймаються на підставі чинного законодавства);

3) визначення обсягів фінансування місцевого бюджету та кредитування місцевого бюджету.

Прогнозування фінансово-кредитних показників рекомендовано здійснювати, виходячи від потреби в додаткових ресурсах на реалізацію стратегічних цілей розвитку адміністративно-територіальної одиниці з урахування необхідності досягнення фіскальної та боргової стійкості, забезпечення збалансованості бюджету та оптимізації боргового навантаження.

Розрахунок прогнозних показників кредитування пропонується здійснювати з урахуванням обсягів коштів, які передбачені місцевими програмами для надання кредитів з бюджету та їх повернення до відповідного бюджету;

4) розрахунок орієнтовних граничних показників видатків місцевого бюджету головному розпоряднику бюджетних коштів на середньостроковий період.

Орієнтовні граничні показники видатків місцевого бюджету головному розпоряднику бюджетних коштів рекомендується розраховувати з урахуванням нормативно-правових актів, визначених у пункті 4 цих Методичних рекомендацій, формувати з урахуванням розміру мінімальної заробітної плати, розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника I тарифного розряду ЄТС, індексу споживчих цін, чисельності / цільової групи населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, чисельності внутрішньо переміщених осіб тощо;

5) визначення орієнтовного граничного сукупного обсягу публічних інвестицій.

2. Місцевий фінансовий орган здійснює у термін не пізніше ніж 20 липня року, що передує плановому, відповідно до регламенту надання електронних документів, визначеного додатком 1 до Порядку обміну електронними документами між Міністерством фінансів України та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30 серпня 2021 року № 488, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2021 року за № 1372/36994 доведення до:

головних розпорядників бюджетних коштів інструкцій з підготовки бюджетних пропозицій та орієнтовних граничних показників видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету на середньостроковий період;

відповідального структурного підрозділу місцевої державної адміністрації, відповідної місцевої ради, що забезпечує реалізацію повноважень у сфері економічного розвитку регіону (територіальної громади) орієнтовного граничного сукупного обсягу публічних інвестицій.

Глава 2. Доведення обсягу публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій

1. Відповідальному структурному підрозділу місцевої державної адміністрації, відповідної місцевої ради, що забезпечує реалізацію повноважень у сфері економічного розвитку регіону (територіальної громади) після схвалення місцевою інвестиційною радою середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади) рекомендовано в термін до 28 липня року, що передує плановому, довести його до місцевого фінансового органу.

2. Місцевому фінансовому органу рекомендовано довести обсяг публічних інвестицій на середньостроковий період з урахуванням середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади), схваленого місцевою інвестиційною радою, до головних розпорядників бюджетних коштів для включення його до бюджетних пропозицій.

Глава 3. Здійснення головним розпорядником бюджетних коштів організаційних заходів щодо складання та подання бюджетної пропозиції

1. Організаційні заходи щодо складання та подання бюджетної пропозиції головним розпорядником бюджетних коштів здійснюються не пізніше ніж 01 серпня року, що передує плановому, відповідно до регламенту надання електронних документів, визначеного додатком 2 до Порядку обміну електронними документами між Міністерством фінансів України та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30 серпня 2021 року № 488, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2021 року за № 1372/36994.

2. Головному розпоряднику бюджетних коштів рекомендовано забезпечувати:

формування бюджетних програм з урахуванням плану діяльності головного розпорядника бюджетних коштів на середньостроковий період та середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади);

складання бюджетної пропозиції з відповідними фінансово-економічними обґрунтуваннями щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для досягнення цілей державної / регіональної / місцевої політики у відповідній сфері діяльності, а також для забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та реалізації цілей кліматичної політики, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, та вимірюваних показників їх досягнення, на підставі відповідних орієнтовних граничних показників видатків бюджету та надання кредитів з бюджету на середньостроковий період, а також обсягу публічних інвестицій на середньостроковий період з урахуванням вимог, визначених Інструкцією щодо підготовки бюджетної пропозиції та інструкціями місцевого фінансового органу;

подання бюджетної пропозиції місцевому фінансовому органу.

Глава 4. Аналіз місцевим фінансовим органом поданих головними розпорядниками коштів бюджетних пропозицій та прийняття рішення керівником місцевого фінансового органу про їх включення до прогнозу місцевого бюджету

1. Місцевий фінансовий орган:

здійснює аналіз поданих головними розпорядниками коштів бюджетних пропозицій на відповідність доведеним орієнтовним граничним показникам і вимогам Інструкції щодо підготовки бюджетної пропозиції та доведених інструкцій місцевого фінансового органу;

вживає заходи з усунення розбіжностей (проведення погоджувальних нарад, консультацій, робочих зустрічей) з головними розпорядниками бюджетних коштів стосовно показників, що містяться у бюджетних пропозиціях.

2. Керівник місцевого фінансового органу приймає рішення про включення бюджетних пропозицій головних розпорядників бюджетних коштів до прогнозу місцевого бюджету.

РОЗДІЛ III

Організаційні заходи складання, розгляду, схвалення, оприлюднення та подання до Міністерства фінансів України прогнозу місцевого бюджету

Глава 1. Складання місцевим фінансовим органом прогнозу місцевого бюджету та подання його на розгляд Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевій державній адміністрації та виконавчому органу відповідної місцевої ради

Місцевий фінансовий орган згідно з частиною п'ятою статті 75¹ Кодексу в термін не пізніше ніж 15 серпня року, що передує плановому, забезпечує:

складання прогнозу місцевого бюджету з урахуванням Інструкції зі складання прогнозу місцевого бюджету (текстової частини, додатків, фінансово-економічних обґрунтувань);

подання прогнозу місцевого бюджету на розгляд до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевій державній адміністрації, виконавчому органу відповідної місцевої ради.

Глава 2. Розгляд та схвалення Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією та виконавчим органом відповідної місцевої ради прогнозу місцевого бюджету та затвердження середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади)

Відповідно до частини шостої статті 75¹ та абзацу третього частини третьої статті 75² Кодексу Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація та виконавчий орган відповідної місцевої ради не пізніше ніж 01 вересня року, що передує плановому:

забезпечують розгляд поданого місцевим фінансовим органом прогнозу місцевого бюджету;

схвалюють прогноз місцевого бюджету у визначений законодавством термін;

затверджують середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади).

Глава 3. Подання прогнозу місцевого бюджету для розгляду Верховною Радою Автономної Республіки Крим, відповідною місцевою радою

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради забезпечують подання прогнозу місцевого бюджету разом із фінансово-економічним обґрунтуванням на розгляд

Верховній Раді Автономної Республіки Крим, відповідній місцевій раді у п'ятиденний строк з дня його схвалення у порядку, визначеному відповідною радою, згідно з частиною шостою статті 75¹ Кодексу.

Глава 4. Оприлюднення прогнозу місцевого бюджету

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради згідно із частиною четвертою статті 28 Кодексу забезпечують оприлюднення прогнозу місцевого бюджету на своїх офіційних сайтах або в інший спосіб відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» – у п'ятиденний строк з дня його схвалення.

Глава 5. Подання прогнозу місцевого бюджету, схваленого Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією, виконавчим органом відповідної місцевої ради до Міністерства фінансів України

Подання місцевим фінансовим органом прогнозу місцевого бюджету до Мінфіну з використанням автоматизованої інформаційно-аналітичної системи для зведення показників місцевих бюджетів на середньостроковий період здійснюється в п'ятиденний строк з дня його схвалення відповідно до Інструкції щодо складання прогнозу місцевого бюджету, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 02 червня 2021 року № 314, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 липня 2021 року за № 879/36501.

**Директор Департаменту політики
міжбюджетних відносин
та місцевих бюджетів**

Олександр КОРЕНЬ